

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

ELEMENTUL RELIGIOS ÎN POEZIA INTERBELICĂ ROMÂNEASCĂ DIN PERSPECTIVĂ PEDAGOGICĂ

Tutore îndrumător:

Prof. Univ. Dr. BĂDESCU ILIE

Doctorand:

Alina Marieta RUCĂREANU

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

București, 2015

CUPRINS

INTRODUCERE	3
CAPITOLUL I	4
TREI LIMBAJE COMPLEMENTARE: TEOLOGIC, LITERAR ȘI PEDAGOGIC	4
DISCURS TEOLOGIC	4
<i>Valorile morale cu conotații pedagogice în Vechiul Testament</i>	4
<i>Educația umanității în ascensiune pe scara valorilor elementelor creaționale</i>	4
<i>Împlinirea dialogului creațional divin în fiorul providențial educațional</i>	6
<i>Componenta dinamică a Cuvântului revelat - cale spre adevăr prin educație</i>	9
<i>Cuvântul – exponent pedagogic hristologic</i>	15
DISCURS LITERAR	17
<i>Câteva precizări terminologice în cheie poetică și în context istoric</i>	18
<i>Primatul credinței: o abordare originală a actului poetic</i>	19
<i>Valențe poetice și logos divin</i>	22
DISCURS PEDAGOGIC	23
<i>Pedagogia creștină- rezonanță a arhetipului educațional în arhetipul poetic</i>	24
<i>Elementul religios – o perspectivă pedagogică asupra Cuvântului poetic în poezia românească</i>	26
CAPITOLUL AL II-LEA	28
EXPERIENȚA RELIGIOZITĂȚII ÎNTRE ASPIRAȚIE ȘI ÎMPLINIRE ÎN POEZIA LUI VASILE VOICULESCU	28
CREZUL VOICULESCIAN - MANIFESTARE HARICĂ DUPĂ MODELUL HRISTOLOGIC	28
VIRTUTEA VOICULESCIANĂ - O ARS POETICA ÎNTRE O TRĂIRE AUTENTICĂ ȘI SUFLU PEDAGOGIC	30
STILISTICA TRIBUTARĂ A ÎNCEPUTURILOR: VASILE VOICULESCU ȘI GÂNDIRISMUL	31
PARADIGMA POETICĂ A SACRULUI – COMPLEMENTARITATE ÎNTRE CREDINȚĂ ȘI PEDAGOGIE ..	35
POEZIA VOICULESCIANĂ, REZONANȚA POETICĂ A UNUI FIOR DIMENSIONAL EXISTENȚIAL	37
VALORIZAREA LITERARĂ A CONSONANȚEI DINTRE ELEMENTUL RELIGIOS ȘI CEL NAȚIONAL ...	38
BIBLIOGRAFIE	41

ELEMENTUL RELIGIOS ÎN POEZIA INTERBELICĂ ROMÂNEASCĂ DIN PERSPECTIVĂ PEDAGOGICĂ

REZUMAT

De-a lungul istoriei au existat îndoieli privitoare la puterea cuvintelor de a exprima sensul, de a reflecta realitatea și de a facilita comunicarea. Însă, prin întruparea *Logosului* divin, Dumnezeu a confirmat nu doar timpul și istoria, ci și limbajul. Aceasta, deoarece Iisus Hristos validează cuvântul ca mijloc de exprimare și comunicare prin folosirea limbajului pentru a face cunoscută învățătura Sa dumnezeiască. Deși Dumnezeu există dincolo de cugetarea umană și de exprimarea oamenilor prin cuvinte, prin întruparea Cuvântului divin, Dumnezeu garantează rolul cuvântului ca principal exponent educațional al comunicării.

Primul capitol va pune accentul pe o reîncadrare a noțiunii de *cuvânt* ca instrument educațional, prin prisma finalității lui morale, în sensul ascensiunii omului către Dumnezeu. Cuvintele, cu ocurențele lor caracteristice, pozitive și negative, își au izvorul în mintea și în inima omului și reflectă fie o gândire curată și o inimă plină de credință, fie o inimă pustie de duhul virtuților creștine.

Întrebuintarea lor negativă aduce cu sine schimbarea percepției generale asupra cuvintelor și pe lângă suferința și durerea pe care le transmit, acestea devin mijloace de devalorizare și desacralizare a cuvintelor cu ocurență inițială, pozitivă; aceasta, deoarece și-au pierdut fiorul creator, fiind supuse neadevărului. Din instrumente de legătură între Dumnezeu și oameni, din punți transmițătoare ale comuniunii divine, cuvintele au devenit moduri de manifestare a urii și a dezbinării dintre oameni. Prin urmare, ne propunem să evidențiem necesitatea unei restaurări a cuvintelor, o purificare necesară în scopul reînnoirii vocației lor inițiale și poziționarea lor sub semnul unei sacralități vitale. Vor putea, astfel, să poarte în vocabula lor energii creatoare, în virtutea cărora vor zidi sufletele, nu le vor dărâma.

Conjunctă scopului amintit se conturează și perspectiva evidențierii conotației pedagogice a cuvântului exprimat. Astfel, studiul va sublinia recurența pedagogică a responsabilității utilizării cuvintelor în relațiile cu semenii noștri, mai ales la nivel educațional, cu aplicație în poezia interbelică. Așadar, cuvântul are capacitatea de a se disemina în sufletul omului, de a-l înnobila cu esența concretă a unui element pedagogic perfect audibil.

Propunându-ne să realizăm o incursiune în abordarea elementului religios- exponent al cuvântului divin în reprezentarea cuvântului poetic, traseul ne este îndreptat în capitolul al doilea înspre poetul care a reușit să ofere istoriei versuri încărcate de mesaj divin, percutante și penetrante ale timpului istoric și,

de ce nu, ale celui universal și veșnic. Este vorba despre Vasile Voiculescu, a cărui operă oferă o plajă extrem de largă de analiză, datorită tematicii sale diverse. Se consideră, în general, că poeziile sale sunt cu precădere unele de factură religioasă, ba chiar se insistă asupra faptului că în spatele versului se ascunde o trăire mistică autentică, experimentată chiar de către poet. Într-adevăr, legăturile sale cu mișcarea „Rugul Aprins” și cu membrii săi marcanți creează cadrul unei astfel de considerații. Fără a minimaliza importanța factorului religios în poezia și proza voiculesciană, se cuvine să subliniem un lucru deosebit de important pentru înțelegerea acestei opere la justa ei valoare: creștinismul, în viziunea lui Voiculescu, și nu numai, este puternic impregnat de un element național difuz, ce-l particularizează în mod deosebit.

Se remarcă în egală măsură și o foarte mare eleganță a versului, o mânuire excepțională a metrilor și un foarte fin simț al rimei. Poezia lui Vasile Voiculescu poate reprezenta, din această perspectivă, un foarte bun exemplu de rafinament stilistic. Poate că tocmai de aceea interesul pentru opera sa este în continuă creștere.

Lucrarea noastră dorește să abordeze tocmai această temă atât de delicată, pornind nu atât de la identificarea unei posibile și firești influențe a mișcărilor naționale din epocă asupra operei doctorului Voiculescu, cât de la constatarea unei „naționalizări” subtile, însă eficiente și cu evidentă conotație pedagogică a temelor creștine tratate poetic. Poezia religioasă a lui Vasile Voiculescu nu are accente patriotice, nu incită la revoluții național-spirituale, ci este caracterizată de existența unui bogat fond de elemente creștine, particularizate în spațiul românesc dar necontaminate în niciun fel de tendințe naționaliste. Poate că tocmai din această cauză, poezia lui Vasile Voiculescu se apropie mai degrabă de literatura mistică bizantină, decât de filonul religios-național, atât de puternic în literatura română interbelică.